

IASC ve küresel insani koordinasyon mimarisi: STK'lar nasıl dahil olur?

NEDEN KOORDİNASYON?

İnsani koordinasyon, **öngörülebilirlik, hesap verebilirlik** ve **partnerlik** ilkelerini daha güçlü bir şekilde garanti ederek insani yardımın verimliliğini artırmayı hedefler.

İnsani bağlamlarda koordinasyon yerel, milli, bölgesel ve küresel seviyelerde hayatidir ve aşağıda belirtilenleri içerir:

- Durum ve ihtiyaçların belirlenmesi;
- Umumi önceliklerde mutabakat sağlanması;
- Boşlukları doldurur, kopyalamayı önler ve en fazla ihtiyaç sahibi kimse onlara ulaşmayı hedefler;
- Fonlamanın ve diğer kaynakların harekete geçirilmesi;
- Halka yönelik tutarlı bir mesajlaşma sisteminin netleştirilmesi; ve
- İzleme süreci.

İnsani koordinasyon mimarisi hakkında daha fazla bilgi edinmek, derinlemesine ve ücretsiz erişilebilir online ders için www.buildingabetterresponse.org adresini ziyaret ediniz.

KÜRESEL SEVİYEDE KİLİT AKTÖRLER KİMLERDİR?

Kilit aktörler şunları içerir:

- **Acil Yardım Koordinatörü**
- **Kurumlar arası Daimi Komite**
- **Küresel Kümeler**

1. Acil Yardım Koordinatörü (Emergency Relief Coordinator/ERC): ERC, Kurumlar arası Daimi Komite'ye başkanlık eder. ERC, OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs/BM İnsani Yardım Koordinasyon Dairesi)'nin başıdır ve Birleşmiş Milletler'in insani yardımına ihtiyaç duyulan tüm acil durumların yönetiminden sorumludur

ERC, devlete ait, devletlerarası ve devlet dışı yardım faaliyetlerinde odak noktası olarak hareket eder.

2. Kurumlar arası Daimi Komite (Inter-Agency Standing Committee/IASC): IASC, koordinasyon, politika geliştirme ve karar alma süreçlerinde hem BM bünyesindeki hem de BM dışındaki insani yardım partnerleri için kurumlar arası bir koordinasyon forumudur. BM Genel Kurulu'nun 46/182 sayılı kararına müteakip 1992'de kurulmuştur. IASC, ERC'nin liderliği altında:

- İnsani politikalar geliştirir;
- İnsani yardımın muhtelif alanları için sorumlulukların net bir şekilde paylaşılmasını kabul eder;
- İhtiyaçları tanımlar ve ihtiyaçlara cevap verir;
- İnsani ilkelerin etkili bir şekilde uygulanmasını savunur;
- Sistem çapındaki insani meseleler hakkındaki anlaşmazlıkları tartışır ve çözer;
- İnsani Yardım Koordinatörleri atar ve koordinasyon düzenlemeleri konusunda tavsiyede bulunur.

The IASC includes a range of bodies, notably the IASC Principals (the heads of the IASC agencies) and a range of additional bodies:

- **IASC Çalışma Grubu:** IASC kurumlarının üst düzey idarecilerinden oluşur, IASC yöneticilerinin stratejik kararları ile uyumlu bir politika ve yol belirlemek üzere yılda üç defa toplanır.
- **Acil Durum Yöneticileri Grubu (Emergency Directors' Group / EDG):** TEDG, operasyonel meselelere odaklanır, insani yardım bağlamında görev alır, gözlem ve tavsiyelerini IASC'ye iletir.
- **Görev Ekipleri:** Özel Görev Ekipleri, IASC Çalışma Grubu tarafından tanımlanan özel öncelikli meselelere yanıt vermeleri için oluşturulmuştur. Örneğin, insani yardım finansı; koruma; insani yardım/kalkınma alanında irtibatın güçlendirilmesi.
- **Referans Grupları:** Referans Grupları, esasen "uygulayıcı topluluk" olarak faaliyet gösterir; IASC'nin, İlkesel İnsani Eylem, Risk, erken uyarı ve hazır bulunma, şehir alanlarındaki insani ihtiyaçların karşılanması gibi belirli meselelerle ilgili strateji ve politikalarının uygulanmasını destekler.

[IASC'nin kurumsal yapısı, hâlihazırdaki Görev Ekipleri'nin ve Referans Grupları'nın tam listesi için tıklayınız](#)

IASC'nin üyeleri BM'nin operasyonel kurumlarını içerir:

- UNDP (The United Nations Development Program / BM Kalkınma Programı)
- UNICEF (The United Nations Children's Fund / BM Çocuklara Yardım Fonu)
- UNHCR (The UN Refugee Agency / BM Mülteciler Yüksek Komiserliği)
- WFP (The World Food Programme / Dünya Gıda Programı)
- FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations / BM Gıda ve Tarım Örgütü)
- WHO (World Health Organization / Dünya Sağlık Örgütü)
- UN-HABITAT (United Nations Human Settlements Programme / BM İnsan Yerleşimleri Programı)
- OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs / BM İnsani Yardım Koordinasyon Dairesi)
- IOM (International Organization for Migration / Uluslararası Göç Örgütü)

Halihazırda, ICRC (The International Committee of the Red Cross / Uluslararası Kızılhaç Komitesi), IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies / Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu), OHCHR (United Nations Human Rights Office of the High Commissioner / BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği), UNFPA (United Nations Population Fund / BM Nüfus Fonu), Yerinden Edilmiş Kişilerin İnsan Hakları Özel Raportörü ve

Dünya Bankası'na yönelik bir davet bulunmaktadır. ICVA (International Council of Voluntary Agencies / Uluslararası Gönüllü Kuruluşlar Konseyi), InterAction (A United Voice for Global Change / Küresel Değişim için Ortak Bir Ses) ve SCHR (The Steering Committee for Humanitarian Response / İnsani Yardım Yönlendirme Komitesi)'yi içeren STK konsorsiyumu daimi olarak katılmaları için davet edilmiştir.

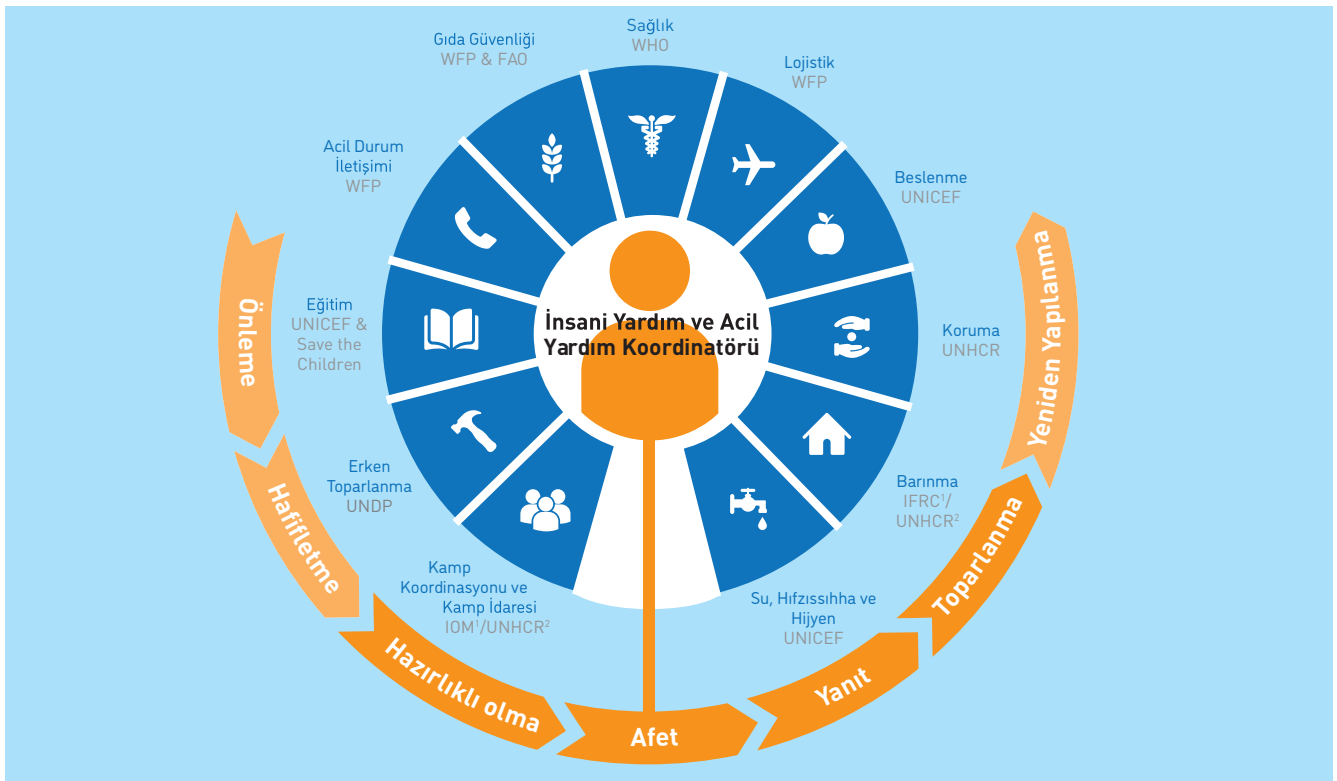
3. Küresel Kümeler: Kümeler, BM içinden yahut dışından insani yardımın belli başlı her sektöründe -örneğin, su, sağlık ve lojistik- faaliyet gösteren insani yardım kurumlarıdır.

Küresel kümeler IASC tarafından atanmıştır ve koordinasyon konusunda net sorumlulukları vardır.

Küresel olarak dünya çapında faaliyet gösteren 11 küme bulunmaktadır; ERC tarafından insani bir duruma yanıt vermek için aktive edildiğinde ulusal düzeyde faaliyet gösterir.

Küresel düzeyde, kümeler açık ve etkili liderlik; öngörülebilirlik ve hesap verebilirliği aşağıdaki şekilde sağlamayı hedefler:

- En iyi uygulamayla örtüşen standart ve politikaları belirleme,
- Yanıt/yardım kapasitesini artırma,
- Ülke kümelerine operasyonel destek sunma.

İNSANI KOORDİNASYON SİSTEMİ NASIL DÖNÜŞTÜ?

• İnsani koordinasyon mimarisi onlarca yıldan daha fazla bir süredir dönüşüyor ve dönüşmeye devam edecek. BM Genel Kurulu'nun 1991 yılındaki 46/182 sayılı kararı, insani yardım koordinasyonunun yapısının hâlihazırdaki şeklini almasına neden olan -IASC'nin gelişimi de dâhil olmak üzere- mühim gelişmeleri doğurdu

• 46/182 sayılı karardan bu yana, insani yardım sistemi birçok reform yaşadı, şöyle ki;

• **2005 İnsani Yardım Reformu:** İnsani yardımda verimliliği artırmak amacıyla ERC ve IASC tarafından başlatılan süreçte **partnerlik, sorumluluk, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik** ilkelerine daha geniş çapta yer verilmesi. Küme yaklaşımı bu yeni unsurlardan biriydi.

• **2012 Dönüşebilir Gündem:** Haiti depremi ve Pakistan sel felaketinde insani ihtiyaçlara yanıt vermedeki zayıflıktan ders alan IASC yöneticileri, insani yardım yaklaşımlarını gözden geçirmeye karar verdiler. Geçmişteki tecrübeleri analiz eden IASC yöneticileri, insani yardım toplumunun acil durumlara yanıt verme yöntemlerini iyileştirmek adına "Dönüşebilir Gündem (TA)" adını verdikleri bir dizi eylem üzerinde karar kıldılar.

TA, aşağıda belirtilen hususları güçlendirerek kolektif insani yardımın zamanlamasını ve verimliliğini geliştirmeye odaklandı;

- Güçlü liderlik
- Daha etkili koordinasyon yapıları ve
- Performans ve ihtiyaç sahipleri için **hesap verebilirliğin artırılması.**

Aralık 2011'de TA'nin kabul edilmesinin ardından, yöneticiler bir dizi "TA Protokolü" üzerinde anlaşılabilir; ki bu acil insani durumlar için gelişmiş kolektif eylemin değişkenlerini belirlemektedir.

Bu konu hakkında daha fazla okumak için buraya tıklayınız.

• **Yeni Çalışma Yöntemi (The New Way of Working / NWOW):** A2016 Dünya İnsani Zirvesi'nden çıkan başlıca sonuçlardan biri olarak, insanların acil insani ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda risk ve zafiyetlerini de azaltan yeni bir çalışma yöntemi uygulamayı hedefler.

NWOW'nin başlıca üç belirgin odak noktası bulunmaktadır: **kolektif sonuçlar; mukayeseli üstünlük;** insani ve kalkınma hedeflerini daha iyi sıralayan **çok yıllık zaman dilimleri.**

NWOW hakkında daha fazla okumak için buraya tıklayınız.

STK'LAR KÜRESEL DÜZEYDE NASIL DAHİL OLUR?

STK'lar IASC toplumunun bir parçasıdır. Dolayısıyla, STK'ların sistemi etkilene ve sisteme katkıda bulunma sorumluluğu bulunmaktadır.

Küresel koordinasyon mekanizmasına STK'ların dâhil olmasını teşvik etmek, çeşitliliği artırır ve küresel çaptaki ilgili tartışmalarda bölgesel aktörlerin de -çoğunlukla ihtiyaçlara ilk yanıt veren onlardır- seslerinin duyulmasını sağlar.

STK'lar çeşitli kanallar aracılığıyla küresel koordinasyon mekanizmalarında yer alabilirler:

• **STK Konsorsiyumu (ICVA; SCHR ve InterAction)** aracılığıyla IASC'ye dâhil olma: Her STK konsorsiyumu, IASC Çalışma Grubu (IASC Working Group) ve Acil Yöneticiler Grubu (Emergency Directors Group)'ndaki STK'lar için iki koltuk bulunmaktadır. STK'lar konsorsiyuma üye olabilir, bilgi ve politika geliştirme süreçlerine erişimleri artar, buna ek olarak mühim mesajların sesini duyurmak için konsorsiyumu kullanabilirler.

• STK'ların aynı zamanda muhtelif IASC Görev Ekipleri (IASC Task Teams)'ne ve Referans Grupları (Reference Groups)'na direk erişimleri vardır. İlgili bir mevzu için özel uzmanlık gerektiren durumlar bir yana, STK'ların Görev Ekipleri'ne ve Referans Grupları'na katılmaları konusunda nadiren kriterler belirlenmiştir.

• STK'lar küresel kümelerle dâhil olabilir.

Koordinasyon mekanizmaları hakkında daha fazla bilgi için, ilave bilgi siteleri aşağıdadır:

www.humanitarianresponse.info

www.interagencystandingcommittee.org

Turkish translation courtesy of:

IHH İnsani Yardım Vakfı tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir.

LEARN MORE: Visit www.icvanetwork.org for the webinar, video, further information and references.

JOIN ICVA: Contribute to Working Groups, Task Teams and Humanitarian Coordination Policy Development.